

kongresu radikalne stranke u prošloj godini izložio svoj opsežan referat o pitanju osnovne nastave. Taj referat objavljen je u pedagoškom časopisu »Učitelj« organu našeg Udruženja i sadrži važne podatke i opažanja u pogledu naših škola i u opšte narodnog prosvetavanja. Za vreme izgnanstva, kad smo se poticali van Otadžbine, g. Trifunović je na Krku u jedno vreme zauzimao položaj Ministra Prosvete. U krugu svojih bližih poznavaca, g. Trifunović važi kao čovek širih pogleda i dobrih namera a u prosvetnim pitanjima on već ima dosta iskustva jer je do sad u nekoliko prilika zauzimao položaj Ministra Prosvete. Specijalno sad, on ministruje u jednom partskom izbornom kabinetu, u prilikama u kojima se u istini traži velikog takta, savladivanja i otpornosti prema mnogim uticajima... Čime će biti njegovo ministrowanje obeleženo u ovom teškom vremenu idemo da vidimo... — N. P.

— **Klerikalne laži.** Iz našega ponatiska uvodnega članka iz »Kmetijskega lista«, ki smo ga mi ponatistili zgolj zaradi narodno-političnega dela, je napravil »Slovenec« zlobno zavito tendenciozno poročilo. O napadu na duhovščino in SLS v članku sploh ni govora, zato naj naši čitatelji čitajo »Slovenčev« laž, da sami izprevidijo zlobo. »Učit. Tov.« pa krajnim šolskim svetom in knjižnicam ni potreba prepovedati, ker ga ne prejemajo in »Učit. Tov.« niti ne reflektira na njih naročbo. »Slovenčev« laži pa se glase: »Učiteljski Tovariš« ponatiskuje v celoti tisti uvodnik »Kmetijskega lista«, v katerem se »napredna« inteligenca pozivlja, da naj kompaktno vstopi v kmetijsko stranko. Glasilo U. J. U., ki se vedno zaklinja, da je strogo nepristransko, prinaša ta poziv kljub temu, da je eminentno strankarsko-političen in napada tako SLS kakor duhovščino v celoti. Vendar pa slavni višji šolski svet tega lista krajnim in okrajnim šolskim svetom ter šolskim knjižnicam ne prepove, ampak priporoča, dočim je ekskomuniciral »Slov. Učitelja« zaradi »strankarstva«. Sicer pa pride čas, ko se bo gospodom to še zelo opletalo. Zanimiva je stvar bolj zaradi tega, ker kaže, da se hočejo stari in mladi »naprednjaki«, alfas »demokratije«, zbrati okoli kmetijacev, dobro vedoč, da jim volitve v skupščino prinese sicer neizogibno smrt. Pa jim jo bodo tudi tako. Tak pomen ima tudi Kukovčeva »kmetijsko-obrtna zveza« na Štajerskem. Pa je ni več živbe za centralistično bolezen.

— **Maribor da funkcijske doklade šol.** voditeljem — namesto države. Na zadnji seji je bilo sklenjeno: »Učiteljsko društvo za Maribor in okolico« prosi, da se šolskim voditeljem izplača stanarina. Finančno gospodarski odsek odklanja prošnjo z motivacijo dr. Verstovška, češ da zato ni nobene pravne podlage. Nadučitelj Tomažič stvarno utemeljuje upravičenost zahteve voditeljev po stanarini, ker nimajo voditelji za svoje državno delo nobenega plačila. Tudi mestni šolski svet je prošnjo priporočil Dr. Leskovar pa predlaga, da se stanarina ne prizna. Če na mislijo učitelji, da imajo pravico do nje, naj baie občno tožijo. Sodrugi Bahun trdi, da je za voditelje šol že čast precej vredna; ker pa stane občno vsa stanarina komaj 6600 Din redno, je tudi socijalistični klub za izplačilo. Klerikalec dr. Leskovar se oglasi še enkrat za protipredlog. Končno se stanarina na predlog demokratov prizna v obliki doklad za administrativna dela do ureditve pragmatike in sicer tudi za nazaj.

— **Odlikovanje pevskega zbora moravskih učiteljc.** Kralj Aleksander je odli-

koval pevske zbor moravskih učiteljc, ki je z velikim uspehom priredil koncerte po naših mestih, z redom sv. Save III. razreda. Pevovodja zbora gospod Ferdinand Vach je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda več članic zbora pa z redom sv. Save V. razreda.

— **Tovarišice in tovariši, na delo za naš edini mladinski list,** ki ga še imamo. List za šolodraslo mladino »Naša bodočnost« smo morali opustiti, list za starše, družinski list »Domače ognjišče« smo morali opustiti, ali naj propade še edini mladinski list, ki ga imamo v svojih šolah — »Zvonček«? Z velikimi žrtvami ga vzdržuje edino še organizacija, ki neče pustiti naše mladine brez lista. Zvišati je morala naročnino, a prepričani smo, da s primerno agilitnostjo in dvigom naklade bi jo lahko znižala. V vaših rokah, tovarišice in tovariši je usoda »Zvončka«, dvignete ga lahko pustite ga pa tudi lahko past. Če ne bodele storili ničesar za list, šteli bomo one, ki nam pridobijo novih naročnikov, ki se zavedajo položaja, in ki nam pomagajo dvigniti list!

— **Miss Eleanor Shoenberger, odposlanka »Podmladka Rdečega križa« iz Amerike** je obdarila za božič s pomočjo tukajšnjih članov »Podmladka Rdečega križa« sirote iz zavetišča v Strelški ulici št. 14 z obleko, igračkami in pecivom. Blago je darovala ameriška deca; deške obleke so izgotovili člani »Podmladka« iz salezijanskega zavoda, dekliške obleke in igračke pa članice iz meščanske šole pri Sv. Jakobu, iz Mladike in iz III. dekliške šole na Vrtači. Nekaj igračk so napravili tudi člani »Podmladka« iz I. mestne deške šole na Ledini. Obdaritev se je vršila dne 23. dec. v liceju. Učenke III. dekliške šole na Vrtači so prav prisrčno izvajale ljubko božično igro s petjem. Za vpriporitev te igre ima največ zaslug gđc. Albina Svetkova. Tvrda »Svetla« pa je brezplačno oskrbela električno razsvetljavo božičnega drevesca.

— **Profesori učiteljske šole u Šbeniku** su se začlanili u onomašnje kotarsko učiteljsko društvo. To nam je osobito bilo drago čuti, jer to još bolje potkrepljuje naše nade, da će oni do tančina odgovarati dužnostima i pozivu, te mlade nam drugove u svemu pripravne poslati u svet. — Mi se uvek ponosimo s takovim drugovima! — Tako poroča »Pokret«. — V splošnem moramo povdarjati, da na Hrvatskem profesorji, posebno pa oni iz učiteljskega zela uspešno delujejo v prvih vrstah z osnovnošolskim učiteljstvom.

— **Ljudska izobrazba.** Društvo učiteljc v Beogradu otvori 15. januarja 1923 tečaj za učenke ki so dovršile ljudsko šolo.

— **»Zvonček« izhaja v mesečnih zvezkih** ter stane vse leto 20 Din, pol leta 10 Din četrt leta 5 Din. Na poročila brez istodobno vpisane naročnine se ne oziramo. Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6. Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani.

— **Maribor za revno deco.** V zadnji seji je bilo sklenjeno: Društvo za podporo revnih učencev mariborskih ljudskih in meščanskih šol prosi za primerno podporo. Na predlog nadučitelja Tomažiča se dovoli 30.000 K. Otroškemu vrtcu II. za božičnico na 4 tisoč kron.

— **Iz pisarne mestnega šolskega sveta v Ljubljani.** Mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 13. decembra 1922 svojo redno sejo, o kateri smo preieli s'edeče poročilo. Predsednik proglasi sklenčnost

in otvori sejo. Zapisnik o zadnji redni seji z dne 25. oktobra 1922 se odobri brez ugovora. Na znanje se vzemo poročila o prezidialnih posredovanjih in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe. Sklene se predložiti višjemu šolskemu svetu ugovor proti kršenju in omejevanju zakonito zajamčenih pravic mestnega šolskega sveta v zadevi postopanja glede imenovanja začasnega učiteljstva, preskrbe učnih prostorov in uredbe pouka. Za podelitev dvoje v stalno popolnitev razpisanih katehetskih mest na mestnih javnih osnovnih in strokovnih šolah predložita se kompetenčna nasveta. Na znanje se vzemo inšpekcijska poročila o nadzorovanju III. mestne deške in III. mestne dekliške in pa vnanje zasebne dekliške osnovne šole uršulinske za šolsko leto 1922/23. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti pedagoškega in administrativnega značaja. Poročila je predložiti višjemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Reši se več internih vprašani gospodarske vsebine in sprejme se več ž njimi združenih resolucij. Potem se seja zaključí.

— **Lastnik »Zvončka«, Uduženje Jugoslovanskega učiteljstva — poverjenišvo Ljubljana** je bilo zaradi podražanja papirja in tiska sploh primorano zvišati naročnino na »Zvonček«: za leto 1923. na 20 Din. Prisiljeni zaradi druginje smo storili ta korak. Dobro vemo, da bodo naši mladi naročniki in naročnice težko zmagovali zvišano naročnino. Odrta nam je bila dvojna pot: ali zvišati naročnino, ali opustiti list. Odločili smo se za prvo, ker bi bila velika škoda opustiti list, ki že 23 let uči in zabava našo mladino in se li je tako zelo prikupil. Zato upamo, da nam navzlic zvišani naročnini zvesti ostanejo vsi dosedani naročniki in da se zglašijo še mnogo novih. — Zadnji številki smo priložili položnice, s katerimi naj nam naročniki nakažejo naročnino za leto 1923, in zaostanke iz prejšnjih let. Pripomniti moramo, da so še dobre tri petine naročnikov na dolgu z naročnino za leto 1922., nekateri še celo za leto 1920. in 1921. Vse te nujno prosimo da store svojo dolžnost in poravnajo svoj dolg. — Prvo številko prihodnjega leta 1923. bomo poslali vsem dosedanim naročnikom, z drugo številko bomo pa ustavili list vsem, ki popolnoma ne poravnajo svojega dolga. — V letošnjem letu so se pri razpošiljavi lista pripetile razne napake in zgodile nekatere nepravilike. Vzrok temu je bil, da sta nam že meseca februarja pošli 1. in 2. številka, a novi naročniki so se še vedno zglašali. Pisali smo jim sicer, če se zadovoljijo z listom tudi brez 1. in 2. številke, odgovora pa navadno nismo dobili, ali pa šele čez mesec dni. Delo upravnistva otežkoča tudi to, da noben naročnik ne pripomni ali je star ali nov? To opuščajmo posebno šolski voditelji voditeljice, posamezni učitelji in učiteljice, ki pridobivajo naročnike med šolsko mladino. Delo je tudi iako olajšano, če se pošilja list skupaj na naslov učne osebe, ki je prijavila naročnike. V tem slučaju ne potrebujemo imenika naročnikov, temveč samo število naročenih izvodov. — Upravnistvo.

— **Poziv.** V današnji številki je razpisanih nekaj učiteljskih služb v slovenjegraškem okraju. Tovariši se posebe opozarjajo na razpisano nadučiteljsko službo na dvorazrednici v Podgorju pri Slovenjgradcu. Kraj leži v ravnini ob okrajni cesti ter je od tam do Slovenjgradca eno uro, do postajališča Šmartin pri Slovenj-

gradu pa le pol ure hoda. Razven prostega stanovanja sta na razpolago prostori vrt in sadonosnik. Lega kraja je tudi ugodna za čebelarje.

— **Učiteljsvu!** Vsi tovariši(ce), ki se zanimajo za počitniški izlet po naši državi, se vabijo na I. sestanek, v soboto, 30. t. m. ob 1/2 15. uri v hotel »Tivoli«! Vabljeni so tudi tovariši(ce), ki se izleta ne udeležijo! — S. M.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Tiskovna zadruga v Ljubljani.** V založbi Tiskovne zadruge je pravkar izšla knjiga: L. Andrejev, Povest o sedmih obešenih. Poslovenil Jos. Vidmar. Str. 150. Cena 13 Din, po pošti 1.50 Din več.

— **kpl Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 5.** je založila »Pevski koledar« za leto 1923. Izdala ga je »Zveza slov. pevskih zborov«. Cena 10 Din lično vezanemu izvodu.

— **kpl Likature v obliki razglednic gg.** Hubada, Dražila, Adamiča in Prelovca se dobe v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena razglednic 75 p. Pevskim društvom priporočamo, da naroče pošiljalke kolektivno.

— **kpl Kdor hoče, da je njegova žena varčna,** ta jej kupi Gospodinski koledar Jugoslovanske Maticice, ki je pravkar izšel in ki ga je moštirsko uredila pisateljica Utva. Uredniški del koledarja obsega 112 strani velike osmerke in veča vseeno le 10 Din. Vsebinsko koledarja je bogata in za varčno in praktično gospodinjno neobhodno potrebna.

— **kpl Draginja je premagana** za vsako gospodinjico, ki se ravna po navodilih »Gospodinskega koledarja Jugoslovanske Maticice« za leto 1923, ki je pravkar izšel pod spretnim uredništvom pisateljice Utve. Ker velja koledar vrhu tega samo 10 Din, smo prepričani, da ne bo gospodinjice, ki si ga ne bi omislila.

— **kpl Ravnokar je izšla knjiga o »Jefiki«** II. pomnožena izdaja, katero je spisal dr. Karl Pečnik. Cena brošurani knjigi je 14 Din, po pošti 15 Din. Dobiva se pri založnikih Gorjanc & Leskovšek, v Celju in v vseh drugih knjigarnah.

— **O knjigi še izpregovorimo.** — **kpl Antologija savremene jugoslovanske lirike.** Izdaje knjigare Vinko Jurč, Split. Cena brošir. izv. 30 Din.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevske zbori.

— **po Šolska mladina v Mokronogu** je priredila na predvečer in na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra pod vodstvom naše agilne tovarišice gđc. L. Kosenini mični igrice »Ujedinjenje« in »Skratje«. Zadnji so bili prav ljubki ter so povzročili obilo prisrčnega smeha. Kar se »Ujedinjenja« tiče, je škoda da je igrica tako kratka, vendar na še vedno zvone v naših sreih navdušujoče besede Matere in pa navdušena pesem Mladih junakov, da

Spet Istra naša bo in Soča,

spet naša Reka, naš bo Trst...

Srčno želimo da bi naša vrla tovarišica vztrajala na tej poti ter nas obdarila še z mnogimi slinimi prireditvami.

— **po Slovenjgradec.** V proslavo rojstnega dne Nj. V. kralja, je tukajšnja meščanska in osnovna šola uprizorila Fr. Finžgarjevo dvodejanko »Vedež«. Moderno zasnovana, vsebinsko polna igrica je izšla v predzadnjem »Novem Rodu«. Krasna igrica za naše malčke, zelo hvaležna in otroci jo igrajo z navdušenjem. Režija je bila v dobrih rokah tovarišic Milke Dularjeve in Tončke Vaupotove. Neustrašen nastop posameznikov je to pot izbornou uspel in presenetil marsikogar. Ko so na nastopili palčki z Vedežem ter zapeli in zarajali tako rajsko lepo, je občinstvo med sceno dalo duška svoji radosti. Lepa slika je bila to, stala je mnogo truda tov. strokovno učiteljico Ajko Mandeljevo, ki je sestavila plesne vaje in tudi sama vadila tiste majčkene palčke.

sanje v življenju v bistvu različno od risanja, ne več neposreden izraz misli, temveč čisto mehaničen pripomoček, ki si bomo z njim nekoč razbremenjevali spomin, je treba, da otroka takoj, ko mu je postala črka samo konvencionalno znamenje za določen glas, usmerimo, da se privaja te črke reprodukcirati v onih čisto natančno določenih oblikah, kot jih zahteva življenje: pisava bodi hitra, razločno čitljiva in lična. Upoštevati pa moramo pri tem, da se otrok bori z obliko črke: ta je zanj nekaj, pri čemer njegova domišljija preneha delovati ter je navezan edinole na delo svojih še tako malo abstraktnemu mišljenju vajenih možgan. Nikakor ne smemo kosati njegove pazljivosti, ki jo uporablja na čisto abstraktno obliko črke, s tem da ga spustimo v morje praznega papirja. Olajšajmo mu to zanj tako izvanredno težko delo stem, da mu pokažemo pot: dajmo mu vrste, po katerih bo hodil. Zaboga, nikar mu ne pripovedujmo z besedami n. pr.: I je proti e toliko in toliko krat večji ali manjši itd. itd. — v nobeni, tudi ne v manj učeni obliki; naj piše v vrste, naj si razmerje z očmi otiplje sam, naj si ob vrstah

kakor ob vizirnem okviru izuri svoje oko, dokler mu to razmerje ne preide v meso in kri — brez vsega teoretičnega razlaganja. Tako ga učimo pisati z življenjem. Mislim, na tak način naj bi vadili do konca 4. šol. leta. Ne zahtevam tu stroge meje: postopa naj se individualno: oni učenci, ki pokažejo lepše uspehe, bodo z veseljem in ponosom pozdravili učitelja, ki jim kot nekako priznanje dovoli, v resnici pa zahteva, da pišejo v zvezke brez črt. Nastalo bo tekmovanje — prvi predpogoj živahnosti in uspeha v šoli, do konca 5. šol. leta pa bodo razen morda par izredno slabih piscev imeli vsi nečrtane zvezke. Da ni prehod prezelek, bi uvedel tkzv. podložke, pa ne v sploh, nekaterim bi bili samo v cokolj. Individualno in za par mesecev morda; potem pa brezpogojno zvezke brez črt. Zdaj si na poti iz šole; pomagaj si sam. In ne bo mu težko. Saj je bila pot do te točke postopna in temeljita.

Pravzaprav sem pri koncu. Le še na en drobec bi rad opozoril, ki se bo zdel morda komu zmešen, na čigar važnosti pa sem odločen da vstrajam vkljub vsemu.

Pri pisanju v črtah se nam nudi izborna prilika, da vzgajamo učence k oni čednosti, ki je v človekovem življenju, verjemite mi, zelo zelo potrebna: k natančnosti. Ni bedanterija, ni filisterstvo, če dosledno, odločno in strogo pazim, da piše učenec ravno med vrste, ne čez, ne podnje. Vadim jih stem velike zvestobe v malem in je to tudi pouk za življenje, bo nekoč mogočna veja na drevesu značaja.

Če skiciram zdaj svoj referat z osnovnimi potezami, bi te bile sledeče: Zvezki naj bodo črtani:

1. Ker črtani zvezki nikakor ne nasprotujejo principu »uči za življenje«, temveč ga celo podpirajo;

2. ker obenem ustrezajo metodično-didaktični zahtevi »uči od lažjega k težjemu« in »poučuj nazorno«;

3. ker se ž njimi nikakor ne omejuje individualizacija pouka, pač pa ji moja v psihologiji pisanja utemeljena razdelitev šolske dobe v 3 razdobja celo uglaja pot;

4. ker moderna pedagogika odločno zahteva, da ves svoj pouk fundamentiramo na naše znanje o otrokovi psihi;

5. ker pisanje po črtah tudi učitelju olajšuje delo in mu zagotavlja trajen in ne samo navidezen uspeh in

6. ker je pisanje po črtah važnega vzgojnega pomena.

Kar se tiče table, mora seveda korespondirati z zvezki. Na nečrtano tablo mi je težko pisati. Iz bližine, v kateri stojim, ne morem pregledati vrste, pišem krivo; če si tablo sproti črtam, izgubim mnogo časa in vrste, ki jih moram vleči z okorno kredo, še niso nikdar tako enakomerne, kot bi morale biti, da bo moje o'sanje to, kar mora biti, — vzorčnosti. In nazadnje — imam tablo vendarle črtano, samo mnogo dražje in slabše.

Stojim pred Vami in Vas vprašujem, kakor Hamlet:

Biti ali ne biti? Črte ali ne črte?

Prosim, povejte svoje mnenje.

Ali je vaša šola že vposlala prispevek za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«? Ko dajemo drugim, dajmo tudi sebi!